

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 17.02.2006
KOM(2006) 81 v konečném znění

2003/0242 (COD)

STANOVISKO KOMISE
podle čl. 251 odst. 2 třetího pododstavce písm. c) Smlouvy o ES k pozměňovacím
návrhům Evropského parlamentu týkajícím se společného postoje Rady v souvislosti
s návrhem

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o použití ustanovení Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na
rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí na orgány
a instituce ES

KTERÝM / KTEROU SE MĚNÍ NÁVRH KOMISE
podle čl. 250 odst. 2 Smlouvy o ES

STANOVISKO KOMISE

podle čl. 251 odst. 2 třetího pododstavce písm. c) Smlouvy o ES k pozměňovacím návrhům Evropského parlamentu týkajícím se společného postoje Rady v souvislosti s návrhem

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o použití ustanovení Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí na orgány a instituce ES

1. ÚVOD

Podle čl. 251 odst. 2 třetího pododstavce písm. c) Smlouvy o ES zaujme Komise stanovisko k pozměňovacím návrhům Evropského parlamentu předloženým ve druhém čtení. Stanovisko k 25 pozměňovacím návrhům navrženým Parlamentem uvádí Komise níže.

2. SOUVISLOSTI

- Komise dne 24. října 2003 předložila návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o použití ustanovení Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí na orgány a instituce ES (KOM(2003) 622 v konečném znění) ke schválení v rámci postupu spolurozhodování uvedeného v článku 251 Smlouvy o ES.
- Evropský hospodářský a sociální výbor vydal dne 29. dubna 2004 k návrhu souhlasné stanovisko.
- Evropský parlament zaujal postoj při prvním čtení dne 31. března 2004.
- Rada přijala společný postoj dne 18. července 2005.
- Komise dne 31. srpna 2005 přijala sdělení o společném postoji.
- Evropský parlament zaujal postoj při druhém čtení dne 18. ledna 2006.

3. CÍL NÁVRHU

Cílem návrhu je použití ustanovení Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí – jejíž smluvní stranou je od roku 2005 Společenství¹ – na orgány a instituce Společenství.

¹ Rozhodnutí Rady ze dne 17. prosince 2005 o uzavření Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí jménem Evropského společenství, Úř. věst. L 124, 17.5.2005, s. 1.

Návrh se v obecné rovině vztahuje na jakýkoli veřejný orgán, instituci, úřad nebo agenturu založené Smlouvou nebo na jejím základě. Navrhované nařízení vychází v případech, kde je to vhodné, ze stávajících ustanovení:

- Pokud jde o přístup k informacím o životním prostředí (hlava II), je hlavním prvkem návrhu, aby se nařízení č. 1049/2001 vztahovalo na všechny orgány a instituce Společenství. Rovněž se navrhuje ustanovení týkající se organizace a šíření informací o životním prostředí.
- Navrhované nařízení požaduje, aby orgány a instituce Společenství zajistily účast veřejnosti na přípravě „plánů a programů týkajících se životního prostředí“ tak, že o nich budou veřejnost včas informovat a poskytnou jí příležitost k vyjádření připomínek (hlava III). To se vztahuje na plány a programy, které přispívají k dosažení cílů politiky Společenství v oblasti životního prostředí nebo které na ně mohou mít významný dopad.
- Návrh rovněž poskytuje nevládním organizacím, které splňují řadu kritérií, možnost vyžádat si od dotyčného orgánu „interní přezkum“ jakéhokoli „správního aktu“ z hlediska tvrzeného porušení práva životního prostředí (hlava IV). Návrh umožňuje přístup k přezkumu Soudním dvorem podle článků 230 a 232 Smlouvy o ES.

Směrnice 2003/4 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a směrnice 2003/35 o účasti veřejnosti na přijímání rozhodnutí v oblasti životního prostředí již provádějí na úrovni členských států předmětná ustanovení Aarhuské úmluvy. Související návrh směrnice o přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí je stále projednáván Radou.

4. STANOVISKO KOMISE K POZMĚŇOVACÍM NÁVRHŮM EVROPSKÉHO PARLAMENTU

4.1. Pozměňovací návrhy přijaté Komisí nebo návrhy přijaté částečně nebo v zásadě

Komise přijímá pozměňovací návrh 16. Tento návrh stanoví maximální lhůtu 15 pracovních dní na poskytnutí odpovědi žadateli v případě, že orgán nebo instituce Společenství nemá danou informaci k dispozici.

Komise *v zásadě přijímá* pozměňovací návrh 1 a „prosazování udržitelného rozvoje“ zařazuje k účelům právních předpisů Společenství v oblasti životního prostředí. Vzhledem k tomu, že toto ustanovení je formulováno v úzké souvislosti se zněním článku 174 Smlouvy, však Komise navrhuje toto znění: „Cílem právních předpisů Společenství v oblasti životního prostředí je *mimo jiné* přispívat k zachování, ochraně a zlepšování kvality životního prostředí a k ochraně lidského zdraví, *tedy přispívat k dosažení cílů udržitelného rozvoje.*“

Komise *částečně přijímá* pozměňovací návrh 19, pokud jde o poslední odstavec. Znění společného postoje, který souvisí s požadavky na účast veřejnosti na přípravě plánů a programů týkajících se životního prostředí, je navrženo v úzké souvislosti se zněním předmětných ustanovení Aarhuské úmluvy a Komise nemůže přijmout první část pozměňovacího návrhu, který návrh pozměňuje. Prodloužení lhůty pro přijetí připomínek v rámci písemných konzultací ze čtyř na osm týdnů je přijatelné, neboť je v souladu se stávající praxí Komise při konzultacích. Pokud však jde o organizaci jednání, nejeví se jako nutné zasílat předběžné oznámení ve lhůtě osmi týdnů namísto čtyř; mohlo by to být dokonce kontraproduktivní v případech, kdy je organizování dodatečných konzultací prospěšné. Tato část proto nemůže být přijata.

Pozměňovací návrh 20 týkající se „výsledků účasti veřejnosti“ lze přijmout částečně a v zásadě. Zahrnutí „politiky“ je nepřijatelné. Zbývající část pozměňovacího návrhu lze přijmout v zásadě a bude doplněna jako pátý odstavec článku 9 společného postoj. Požadavek na řádné zohlednění výsledku účasti veřejnosti byl uveden v původním návrhu Komise a vyplývá z Aarhuské úmluvy (článek 7 spolu s čl. 6 odst. 8). Požadavek na informování o přijatých plánech a programech a o hlediscích, na nichž jsou založeny, vychází z čl. 6 odst. 9 úmluvy. Podávání zpětné vazby ke konzultacím navíc odpovídá konzultačním standardům Komise a může tedy být v zásadě přijato. Znění by však mělo být upraveno tak, aby odráželo znění Aarhuské úmluvy a bylo jednotné se zbývající částí článku. Mělo by stanovit toto: *„Při rozhodování o plánu nebo programu týkajících se životního prostředí orgány a instituce Společenství řádně zohlední výsledek účasti veřejnosti. Informují veřejnost uvedenou v odstavci 2 o přijatém plánu nebo programu, včetně jeho znění, a o důvodech a hlediscích, na nichž je založen; poskytnou rovněž informace o postupu účasti veřejnosti.“*

Komise může v zásadě přijmout pozměňovací návrhy 26 a 27 týkající se časového harmonogramu pro úpravy jednacích řádů a data žádosti. Komise souhlasí s tím, že stanoví pro tyto případy mezní datum, a to od vstupu v platnost, což není obsaženo ve společném postoji. Lhůta vyplývající z pozměňovacích návrhů Evropského parlamentu je však příliš krátká na to, aby umožnila potřebnou a důkladnou úpravu správních řízení a jednacích řádů všech orgánů a institucí Společenství. Datum pro vstup v platnost úprav jednacích řádů (pozměňovací návrh 26) by navíc měl být stejný jako datum použití nařízení (pozměňovací návrh 27). Znění pozměňovacího návrhu 26 by proto mělo být pozměněno tak, aby odkazovalo na „datum použití nařízení“ a pozměňovací návrh 27 by měl stanovit datum použití, které zohlední praktické požadavky a postupy nutné pro úpravy správních řízení a jednacích řádů uvedených orgánů a institucí. Pro splnění této potřeby by se reálně jevila lhůta dvanácti měsíců od vstupu nařízení v platnost.

4.2. Pozměňovací návrhy zamítnuté Komisí

Komise nemůže přijmout pozměňovací návrhy 2 a 7, jejichž cílem je zahrnout do definice informace o životním prostředí údaje o „stádiu řízení o porušení práva Společenství“. Stejně tak nemůže přijmout pozměňovací návrh 12, podle něhož má být taková informace obsažena jako informace o životním prostředí v příslušných databázích a záznamech. I když v praxi internetové stránky Komise a Soudního dvora poskytují například informace o rozhodnutích týkajících se řízení o porušení práva Společenství, dochází k tomu horizontálně v rámci zajištění dostatečné transparentnosti bez ohledu na to, zda se specificky jedná o „informace o životním prostředí“. Definice „informace o životním prostředí“ vyplývající z Aarhuské úmluvy navíc tuto kategorii neuvádí.

Pozměňovací návrh 3 týkající se definice „plánů a programů týkajících se životního prostředí“ není přijatelný, protože by v odůvodnění odkazoval na „priority politiky Společenství v oblasti životního prostředí“, které nejsou uvedeny v samotné definici (čl. 2 odst. 1 písm. e)).

Pozměňovací návrhy 4, 14, 15 nemohou být přijaty. Cílem těchto pozměňovacích návrhů je použít režim výjimek ze směrnice 2003/4 o přístupu k informacím o životním prostředí na žádosti o přístup k informacím o životním prostředí od orgánů Společenství. Společný postoj vychází z nařízení č. 1049/2001 o přístupu k dokumentům, které je rozšířeno na všechny orgány a instituce Společenství. Použití výjimek ze směrnice 2003/4 by vedlo ke dvěma různým, z části se překrývajícím, režimům, pokud jde o přístup k dokumentům v obecné rovině a zejména o přístup k informacím o životním prostředí. V praxi by to vedlo k vytvoření netransparentního systému.

Komise nemůže přijmout pozměňovací návrh 5 a související části ostatních pozměňovacích návrhů, jejichž cílem je rozšířit požadavky na účast veřejnosti při tvorbě „politik“. Aarhuská úmluva v tomto směru nechává smluvním stranám určitý prostor. Ustanovení čl. 7 věta čtvrtá v tomto směru vhodně stanoví, že strany budou „usilovat o to, aby veřejnosti byla poskytnuta v přiměřeném rozsahu příležitost pro její účast při tvorbě politik týkajících se životního prostředí“. Vzhledem k tomu, že je obtížné vymezit pojetí „politik“, není možné v nařízení stanovit tuto povinnost závazně.

Pozměňovací návrh 8, který vyžaduje účast veřejnosti i na přípravě plánů a programů *financovaných* orgány a institucemi Společenství, není přijatelný. Aarhuská úmluva upravuje účast veřejnosti v případě, kdy jsou plány a programy *připravovány* veřejnými orgány. Stejně tak se, pokud jde o projekty s významným vlivem na životní prostředí podle článku 6 úmluvy, vyžaduje účast veřejnosti na rozhodování o jejich *povolení*, není však stanoven požadavek týkající se rozhodování o financování. Vzhledem k tomu, že k povolování dochází na úrovni členských států, účast veřejnosti by byla stanovena na této úrovni. Komise nemůže přijmout pozměňovací návrh 9, který by znemožnil výslovné vyloučení „*bankovních*“ plánů z definice „plánů a programů týkajících se životního prostředí“. Komise s tímto objasněním souhlasila a uvedla jej ve společném postoji.

Pozměňovací návrh 10 není přijatelný. Rozšířil by definici „práva životního prostředí“ tak, že by podpora opatření na mezinárodní úrovni směřovala také k řešení místních problémů životního prostředí. Stávající definice v tomto směru doslova přebírá znění čl. 174 odst. 1, který odkazuje na „regionální nebo celosvětové“ problémy životního prostředí, a proto by neměla být změněna.

Pozměňovací návrh 11 obsahuje povinnost informovat veřejnost o tom, kde lze nalézt informace, které nejsou k dispozici v elektronické formě, a jak je získat. Komise nemůže přijmout pozměňovací návrh, který stanoví tak široký a obecný požadavek. Záznamy orgánů v praxi obsahují odkazy na dokumenty, které nejsou k dispozici v elektronické formě, a na příslušnou službu, u níž je možné dokument vyžádat.

Pozměňovací návrh 13 je nepřijatelný. Požaduje, aby orgány Společenství zajistily, aby informace sestavované jimi nebo také pro ně byly aktuální, přesné a srovnatelné. Z Aarhuské úmluvy nevyplývá žádná odpovídající povinnost.

Pozměňovací návrh 17 není přijatelný. Zavedl by nový článek, na jehož základě by mohly orgány a instituce Společenství, na něž se nevztahuje nařízení č. 1049/2001, požadovat za poskytnutí informací „přiměřený poplatek“. Tento pozměňovací návrh není relevantní, protože podle článku 3 společného postojů se nařízení č. 1049/2001, pokud je o přístup k informacím o životním prostředí, včetně jeho ustanovení o poplatcích, použije na „orgány a instituce Společenství“.

Komise nemůže přijmout pozměňovací návrh 18, který vedle „ohrožení lidského zdraví“ doplňuje „ohrožení života“ a nahrazuje „zmírnění“ újmy plynoucí z daného ohrožení slovem „minimalizace“. Znění společného postojů je v souladu s Aarhuskou úmluvou a směrnicí 2003/4 a není zřejmý důvod pro úpravu odlišného znění.

Cílem pozměňovacího návrhu 21 je prodloužit lhůtu pro podání žádosti o interní přezkum správního aktu ze čtyř na osm týdnů od jeho přijetí. Toto prodloužení je pro Komisi nepřijatelné, neboť tak dlouhá lhůta by mohla zpomalit postupy a vytvořit období právní nejistoty. „Čtyřtýdenní lhůta“ je rovněž v souladu s návrhem směrnice o přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí.

Komise nemůže přijmout pozměňovací návrhy 28 a 29, které doplňují v případě nevládních organizací další požadavek, aby mohly být připuštěny k internímu přezkumu, tj. zda dodržují právo. Tento požadavek může příslušný orgán nebo příslušná instituce Společenství jen obtížně ověřit a ve světle cílů nařízení se jeví jako neodůvodněný. Komise nepřijímá pozměňovací návrh 23, jehož cílem je mezi nevládní organizace, které mohou požadovat správní přezkum, doplnit vedle těch, jejichž základním cílem je podpora ochrany životního prostředí, ty organizace, jejichž základním cílem je podpora udržitelného rozvoje. Toto kritérium může být velmi široké a bude obtížné vymezit organizace, na něž se tato úprava vztahuje.

5. ZÁVĚR

Podle čl. 250 odst. 2 Smlouvy o ES mění Komise svůj návrh výše uvedeným způsobem.